

MEĐUPREDMETNE TEME /2. ciklus (3.,4.,5. razred):

UČITI KAKO UČITI:

Domene:

Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama

1. upravljanje informacijama

Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema

Uz podršku učitelja ili samostalno: -određuje koje su mu informacije potrebne i planira kako doći do njih -pretražuje izvore dostupne u školi i okolini -vrednuje i uspoređuje pronađene informacije s obzirom na zahtjeve zadatka/problema -odabire relevantne informacije, bilježi ih i organizira te primjenjuje u zadacima učenja -objašnjava zašto je odabrao određenu informaciju -prepoznaje vjerodostojne izvore informacija -oblikuje jednostavnije prezentacije znanja uz navođenje izvora

2. primjena strategije učenja i rješavanje problema

Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.

Uz praćenje učitelja: - izdvaja ključne ideje, organizira informacije i traži veze među njima, povezuje ih s prethodnim znanjem i iskustvima, podvlači ili bilježi ključne pojmove i ideje - koristi se različitim strategijama pamćenja te primjenjuje jednostavnije strategije čitanja i pisanja - samostalno odgovara na pitanja koja provjeravaju razumijevanje - prepričava sadržaje svojim riječima navodeći bitne ideje ili izvodi postupke slijedeći ustanovljena pravila. Pri rješavanju relativno jednostavnih problema: - identificira glavne elemente problema i njihovu međusobnu povezanost - koristi se prethodnim znanjem o rješavanju problema na uobičajen način 18 - povezuje određeni problem s drugim, sličnim problemima - navodi različite pristupe rješavanju problema i moguća rješenja problema - opravdava svoj izbor pristupa rješavanju problema - rješava probleme koristeći se prikladnim koracima - provjerava rješenja i između više rješenja bira najbolje - prema potrebi mijenja pristup učenju / strategije rješavanja dok ne dođe do rješenja problema kojim je zadovoljan.

3. kreativno mišljenje

Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema

Uspoređuje i povezuje različite ideje (poznate i nove, svoje i tuđe). Istražuje različite strategije i pristupe u novim situacijama. Izražava svoje ideje na različite načine. Počinje iskazivati autonomiju u kreativnom procesu i sve je manje pod utjecajem drugih. Uz podršku učitelja može osmisliti i organizirati jednostavan projekt (kreativan proces + kreativan proizvod).

4. kritičko mišljenje

Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.

Može artikulirati i obrazložiti svoje mišljenje u kratkim crtama. Na osnovnoj razini može usporediti svoju perspektivu i perspektivu drugih (utvrditi zajedničke ideje, odrediti razlikovne elemente). Uz pomoć učitelja analizira i procjenjuje važnost i točnost informacija, međusobno ih povezuje i procjenjuje njihov utjecaj na svoje i tuđe mišljenje. Na osnovnoj razini razlikuje ideje koje su temeljene na argumentima od ideja koje nisu. Prepoznaje temeljne vrijednosti i principe na kojima se temelje ideje

4 STRATEGIJE UČENJA: RJEŠAVANJE PROBLEMA, ČITANJE, PISANJE, PAMĆENJE

Upravljanje svojim učenjem

1. planiranje

Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.

Uz podršku učitelja: - analizira zahtjeve zadataka i situacije učenja - može izreći što se u zadatku zahtijeva i što treba znati ili činiti da bi se zadatak uspješno riješio - procjenjuje što zna, a što još treba naučiti u situaciji učenja - određuje trud i vrijeme koje treba uložiti u učenje - samostalno određuje kratkoročan i konkretan cilj učenja u ponešto složenijim situacijama učenja ili za određenu nastavnu cjelinu - postavlja dostižne ciljeve za pojedine cjeline učenja u novim i složenijim situacijama učenja 20 - poznaje osnovne pristupe i strategije učenja i rješavanja zadatka i zna kako se njima koristiti u poznatim situacijama učenja - izrađuje jednostavan dnevni plan učenja i ostalih aktivnosti te poštuje njihov redoslijed.

2. praćenje

Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja

Na poticaj učitelja: - prati zahtjeve zadatka i učinkovitost korištenog pristupa - govori o koracima koje radi tijekom učenja ili rješavanja problema - iskazuje misli i osjećaje povezane sa svojim procesima učenja. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, provjerava ono što je dotad napravio, uočava pogreške i ispravlja ih. Na poticaj učitelja prati svoj napredak u učenju i ocjenjuje svoju izvedbu planiranih aktivnosti (koliko je blizu cilju).

3. prilagodba učenja

Uz podršku učitelja, ali i samostalno, prema potrebi učenik mijenja plan ili pristup učenju.

Može prepoznati i odrediti koji su pristupi učenju / rješavanju zadatka korisniji za ostvarivanje ciljeva. Kad dođe do poteškoća pri rješavanju zadatka ili učenju, na poticaj učitelja, ali i samostalno, mijenja plan ili pristup učenju.

4. samovrednovanje

Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.

Procjenjuje koliko je naučio te koliko je uspješno riješio zadatak. Procjenjuje i uloženi trud i vrijeme te svoje zadovoljstvo procesom i rezultatima. Procjenjuje učinkovitost svojeg učenja u konkretnoj situaciji učenja. Na poticaj učitelja analizira koji su uzroci uspjeha ili neuspjeha i razmišlja o budućem učenju i tome kako ga popraviti (kako prenijeti stečena znanja i iskustva u nove situacije učenja). (Ne)uspjeh pripisuje postojanju ili izostanku truda te odabiru strategija učenja i korištenju njima.

Upravljanje emocijama i motivacijom u učenju

1. vrijednost učenja

Učenik može objasniti vrijednost učenja za svoj život

Može objasniti zašto je važno učiti pojedine školske predmete. Želi naučiti što više u pojedinim predmetima.

2. slika o sebi kao učeniku

Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju.

Iskazuje pozitivna očekivanja povezana s učenjem svakoga pojedinog predmeta. Može iskazati kakav napredak očekuje u odnosu na svoj prethodni uspjeh u predmetu. Procjenjuje svoje kompetencije povezane s rješavanjem zadatka. Preuzima odgovornost za uspjeh ili neuspjeh u učenju. Prihvaća izazovne zadatke koji nose rizik neuspjeha. Iskazuje pozitivnu sliku o sebi kao učeniku.

3. interes

Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.

Objašnjava koja su mu područja učenja zanimljiva i zašto. Može navesti jednostavne razloge za učenje pojedinih sadržaja. Može povezati pojedine sadržaje učenja u različitim predmetima sa svakodnevnim životom. Može procijeniti i prilagoditi svoj cilj učenja u odnosu na uspjeh koji je ostvario. Može navesti znakove prema kojima vrednuje je li ostvario cilj. Može procijeniti koliki trud treba uložiti da bi uspješno riješio zadatak ili ostvario cilj učenja. Obrazlaže razlog uspjeha/neuspjeha u pojedinom zadatku s u odnosu na trud uloženi u učenje.

4. emocije

Učenik se koristi ugodnim emocijama i raspoloženjima tako da potiču učenje i kontrolira neugodne emocije i raspoloženja tako da ga ne ometaju u učenju.

Iskazuje pozitivne emocije povezane s aktivnostima učenja. Može odrediti kako će se nagraditi za postignuti uspjeh (npr. „Napisao sam sastavak pa ću sad imati više vremena za igru.“). Iskazuje zadovoljstvo i ponos svojim postignućima. Situacije neuspjeha prihvaća kao dio učenja i koristi se jednostavnim strategijama da savlada moguće poteškoće u učenju. Kontrolira strah od ispitivanja tako što ga iskazuje i uz podršku učitelja primjenjuje jednostavne tehnike kontrole

Stvaranje okruženja za učenje

1. fizičko okruženje učenja

Učenik stvara prikladno fizičko okruženje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.

Uz povremeno praćenje prilagođava okolinu u kojoj uči prije početka učenja, a prema potrebi i tijekom učenja.

2. suradnja s drugima

Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

Uz pomoć i upute učitelja aktivno radi u paru i sudjeluje u aktivnostima u skupini. Poštuje pravila skupine i sudjeluje u donošenju pravila. Dogovara se o zajedničkom cilju s članovima skupine i ustraje u ostvarenju cilja. Poštuje mišljenje drugih i kompromisno rješava nesuglasice. Procjenjuje svoj doprinos i doprinos drugih pri rješavanju zajedničkog zadatka. Iskazuje interes za suradnju s vršnjacima i spreman im je pomoći. Spreman je potražiti pomoć i podršku pri učenju od osoba u svojoj okolini.

PODUZETNIŠTVO:

Domene:/ kategorije ZNANJE/VJEŠTINE/STAVOVI

Promišljaj poduzetnički

- prepoznavanje, definiranje i rješavanje problema i primjenu inovativnih i/ili kreativnih rješenja

Razumije različite mogućnosti korištenja resursa. Istražuje i raspravlja o različitim mogućnostima korištenja resursa. Rješava probleme korištenjem različitih mogućnosti. Spremno eksperimentira u pronalaženju rješenja.

- snalaženje u rizičnim i neizvjesnim situacijama

Analizira ponudu sadržaja iz neposredne okoline. Određuje najbolje rješenje. Pokazuje samostalnost i samopouzdanje u donošenju odluka. Određuje prioritete u procesu donošenja odluka. Predviđa posljedice poduzetih aktivnosti. Pokazuje otvorenost prema drukčijim mišljenjima.

- odgovornosti u zajednici i okolišu / za zajednicu i okoliš te promišljanje na etičan i sustavan način.

Prepoznaje i obrazlaže oskudnost resursa u svojoj neposrednoj okolini. Djeluje prema načelima „dobrog gospodara“. Cijeni resurse. Prepoznaje posljedice svojih i tuđih aktivnosti u zajednici i okolišu i za zajednicu i okoliš. Izrađuje plan ekološki odgovornog i ekonomičnog ponašanja svog kućanstva i razreda

- planiranje i upravljanje karijerom.

Upoznaje mogućnosti razvoja karijere i profesionalnog usmjerenja.

Opisuje nekoliko mogućnosti za razvoj karijere. **Objašnjava razliku između „biti poduzetnik“ i „djelovati poduzetno“**. Koristi više izvora informacija u istraživanju. Izrađuje mapu osobnog razvoja (portfolio). Pokazuje otvorenost prema različitim mogućnostima. Cijeni svoje i tuđe osobne mogućnosti.

Djeluj poduzetnički

- razvoj poduzetničke ideje od koncepta do realizacije

Prepoznaje i opisuje poduzetničku ideju. Prezentira poduzetničku ideju pred drugima. Cijeni svoje i druge poduzetničke ideje.

- postavljanje ciljeva i artikulaciju vlastite vizije

Nabraja sastavnice potrebne za izvršenje aktivnosti. Objasnjava važnost jednakih prava i dužnosti za sve članove skupine. Surađuje u određivanju načina provedbe planirane aktivnosti. Sudjeluje u aktivnostima s pozitivnim učinkom na dobrobit skupine ili vlastita kućanstva. Pokazuje odgovornost u ispunjavanju preuzetih zadataka i rokova. Jednako se odnosi prema svima neovisno o njihovom socioekonomskom statusu.

- razvoj sposobnosti planiranja i upravljanja planiranim aktivnostima

Ekonomska i financijska pismenost

- osnovno razumijevanje ekonomije i njezina primjena u svakodnevnom životu

Istražuje procese proizvodnje dobara, pružanja usluga i gospodarske djelatnosti u zajednici.

Proizvodi različite proizvode. Prezentira izrađene proizvode.

- razumijevanje financijskih proizvoda, usluga i koncepata

Prepoznaje osnovne tržišne odnose/procese razmjene.

Razumije važnost komunikacije s tržištem. Uočava medijsko oglašavanje u svojoj sredini i obrazlaže njegovu ulogu u prodaji proizvoda.

Kritički preispituje medijsko oglašavanje u svojoj sredini.

- odgovorno upravljanje novcem.

Prepoznaje ulogu novca u osobnom i obiteljskom životu.

Utvrđuje koje osobne potrebe može zadovoljiti novcem. Objasnjava zašto je potrebno trošiti u skladu s mogućnostima. Nabraja posljedice prekomjerne potrošnje. Razlikuje ulaganje od potrošnje. Razumije i tumači važnost štednje. Planira osobnu potrošnju i štednju. Odgovorno se odnosi prema novcu i ne podliježe izazovima prekomjerne potrošnje.

OSOBN I SOCIJALNI RAZVOJ:

Domene:

Ja

- **Slika o sebi**
Opisuje svoje pozitivne i negativne osobine, uspjehe i neuspjehe. Služi se informacijama koje mu daju drugi u opisivanju sebe. Koristi se znanjem o sebi u ispunjavanju obveza i odnosu s drugima. Vjeruje da je dobra i vrijedna osoba.
- **Emocije i ponašanje**
Opisuje određene tehnike kontrole emocija. Koristi suočavanje usmjereno na problem i suočavanje usmjereno na emocije. Prosuduje da je u redu potražiti pomoć kad je teško.
- **Obrazovni i profesionalni razvoj**
Razvija osobne potencijale.
Prepoznaje da problemi mogu imati različita rješenja. Razlikuje odgovorno i neodgovorno ponašanje. Opisuje postupak popravljivanja pogreške. Predlaže različita rješenja problema. Predlaže rješenja za popravljivanje pogreške. Različita rješenja mogu biti dobra, a svako može imati i pozitivnu i negativnu stranu. Iz pogrešaka se uči. Većina se pogrešaka može ispraviti.
Razvija radne navike.
Povezuje učenje sa stjecanjem znanja i vještina. Koristi načine za samomotiviranje. Učenje i znanje su važni.

Ja i drugi

- **Uvažavanje drugih**
Objašnjava osjećaje i potrebe drugih. Pokazuje razumijevanje za potrebe drugih, suosjećaje. Važno je uvažiti tuđe potrebe i osjećaje.
- **Komunikacijske kompetencije**
Objašnjava aktivno slušanje, davanje i primanje informacija. Nabraja i objašnjava pravila uvažavajuće komunikacije. Opisuje prijateljske odnose. Aktivno sluša, daje i prima informacije, pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa. Razvija odnose poštovanja među vršnjacima i gradi prijateljstva. Važno je razvijati odnose poštovanja, postizati dogovore.
- **Strategije rješavanja sukoba**
Suradnički uči i radi u timu.
Opisuje suradničko učenje. Opisuje vještine prezentacije. Pomaže drugima, dogovara se, dijeli znanje i postignuća u ostvarivanju zadatka. Razvija vještine prezentacije. Važan je osobni doprinos i pripadnost. Svi mogu pridonijeti timu na različite načine.

Ja i društvo

- **Doprinos zajednici**
Pridonosi razredu i školi.

Objašnjava vlastitu ulogu u aktivnostima kojima se pridonosi razredu i školi. Zaključuje da je dio zajednice i da nekim članovima treba pomagati. Sudjeluje u zajedničkom radu i planira aktivnosti u skupini. Osjećaj pripadnosti te doprinos razredu i školi važni su za svakog pojedinca. Važno je brinuti se za druge.

- **Norme i pravila**

Prihvaća i obrazlaže važnost društvenih normi i pravila.

Opisuje kako članovi skupine ili zajednice mogu utjecati jedni na druge pozitivno i negativno. Uviđa nužnost pravila i normi u različitim aktivnostima skupine i socijalnim situacijama (sportskim, glazbenim, dramskim itd.), razlikuje primjerenost od neprimjerenog ponašanja. Prilagođava se pravilima skupine radi uspješne suradnje s drugim članovima. Svi učenici imaju jednaka prava i trebaju se poštovati.

- **Sigurnost**

Razlikuje sigurne od nesigurnih situacija u zajednici i opisuje kako postupiti u rizičnim situacijama.

Opisuje situacije koje ga ugrožavaju i ponašanja koja ne treba trpjeti. Prepoznaje nužnost obraćanja pouzdanoj odrasloj osobi ako se osjeća ugroženo. Izbjegava situacije koje ga mogu ugroziti. Traži pomoć kad je u opasnosti. U redu je tražiti pomoć kad je potrebno.

- **Kulturni identitet**

Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.

Prepoznaje tradicionalne običaje koji povezuju članove skupine i zajednice. Navodi da postoje različiti običaji i tradicije u drugim zajednicama. Uspostavlja bliske odnose i gradi prijateljstva s djecom iz škole i zajednice. Važno je poštovati tradiciju svoje obitelji i zajednice.

ZDRAVLJE:

Domene:

Tjelesno zdravlje /

Mentalno i socijalno zdravlje

- samopoštovanje i samopouzdanje (pozitivna slika o sebi)
- suradnički odnos, tolerancija, prihvaćanje i uvažavanje
- asertivnost – zauzeti se za sebe, ne naškoditi drugima
- pravo izbora → pravi izbor
- pravo na vlastito mišljenje
- vrste komunikacije, pojam aktivno slušanje

Pomoć i samopomoć

Opisuje najčešće opasnosti u kućanstvu i okolini te osnovne postupke zaštite.

UPORABA IKT-a:

Domene:

1. Funkcionalna i odgovorna uporaba IKT-a

2. Komunikacija i suradnja u digitalnome okruđu

3. Istraživanje i kritičko vrednovanje u digitalnome okruđu

Učenik uz povremenu pomoć učitelja ili samostalno provodi jednostavno istraživanje radi rješenja problema u digitalnome okruđu.

Učenik uz pomoć učitelja ili samostalno uspoređuje i odabire potrebne informacije između pronađenih informacija.

Učenik uz pomoć učitelja odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.

4. Stvaralaštvo i inovativnost u digitalnome okruđu.

Učenik rješava jednostavne probleme s pomoću digitalne tehnologije.

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE:

Domene:

- **Ljudska prava**

Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

Aktivno zastupa ljudska prava.

PONAŠA SE U SKLADU S LJUDSKIM PRAVIMA U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Svojim riječima opisuje ljudska prava. Primjenjuje ljudska prava u skladu sa svojim iskustvom i potrebama. Pridaje važnost ljudskim pravima i odgovornostima.

AKTIVNO ZASTUPA LJUDSKA PRAVA

Navodi primjere kršenja i načine zaštite ljudskih prava u svakodnevnom situacijama. Raspravlja o ponašanjima i okolnostima u svakodnevnom situacijama koje otežavaju primjenu ljudskih prava i slobodno i argumentirano se zalaže za promjene ponašanja tamo gdje se ljudska prava krše Razvija vještine javnog izlaganja i zastupanja ljudskih prava Zastupa jednaka prava za svaku osobu. Zalaže se za interkulturalnost.

- **Demokracija**

Promiče pravila demokratske zajednice. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.

PROMIČE PRAVILA DEMOKRATSKE ZAJEDNICE

Opisuje svojim riječima pojmove: politika, društvo, demokracija, republika, ropstvo, carstvo. Opisuje demokratsko donošenje odluka

u Vijeću učenika. Obrazlaže svoje ideje i stajališta važna za odlučivanje poštujući mišljenja drugih. Prihvaća da se radi dobrobiti zajednice svi trebaju pridržavati određenih pravila i da je pravedno odlučivanje važno za uspjeh svih članova zajednice.

SUDJELUJE U ODLUČIVANJU U DEMOKRATSKOJ ZAJEDNICI

Opisuje postupke pravednog odlučivanja i ispravljanja učinjene nepravde ili štete. Opisuje svojim riječima što je pravo na informaciju. Imenuje najvažnije institucije lokalne vlasti. Prepoznaje nepravednost postupaka u svakodnevnom životu i školi te primjereno reagira na njih. Uočava važnost informiranja i ulogu medija u informiranju te ih preispituje. Predlaže teme o kojima bi Vijeće učenika moglo raspravljati. Zalaže se za demokratske stavove i vrijednosti.

- **Civilno društvo**

SUDJELUJE U AKTIVNOSTIMA ŠKOLE.

Opisuje ulogu učenika u uočavanju, istraživanju i rješavanju problema u školi. Aktivno raspravlja o pitanjima važnima za život i rad u školi. Istražuje i koristi se Zalaže se za sudjelovanje u aktivnostima škole. Uspoređuje informacije i kritički ih promišlja. Promiče solidarnost u školi. Promiče kvalitetu života u školi. Promiče razvoj školske kulture i demokratizacij u škole.

PROMIČE SOLIDARNOST U ŠKOLI

Objašnjava važnost solidarnosti. Predlaže humanitarne akcije i sudjeluje u njima. Uključuje se u skupinu vršnjačke pomoći. Zalaže se za solidarnost u školi. Sudjeluje u edukaciji za prevenciju negativnih oblika ponašanja

PROMIČE KVALITETU ŽIVOTA U ŠKOLI

Objašnjava ulogu pojedinca i skupine u poticanju, sprječavanju i rješavanju vršnjačkog i drugih oblika nasilja u školi. Objasnjava primjereno postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru. Koristi se tehnikama nenasilnoga rješavanja sukoba. Uočava i povezuje utjecaj postupanja prema privatnoj imovini i javnom dobru na kvalitetu života u školi. Prepoznaje pojavne oblike korupcije. Smatra da je nenasilna komunikacija važna za osobni uspjeh u školi i kvalitetan život u školi. Prihvaća odgovornost za postupanje prema privatnoj imovini i javnom dobru.

PROMIČE RAZVOJ ŠKOLSKE KULTURE I DEMOKRATIZACIJU ŠKOLE

Poznaje svoju ulogu u razvoju školske kulture i demokratizaciji škole. Svojim ponašanjem doprinosi razvoju školske kulture i demokratizaciji škole. Zalaže se za pozitivnu školsku kulturu. Podržava demokratizaciju škole.

ODRŽIVI RAZVOJ:

Domene:

- **POVEZANOST /**
Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš.
Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost.
Razmatra utjecaj korištenja različitih izvora energije na okoliš i ljude.
- **DJELOVANJE /**
Objašnjava da djelovanje ima posljedice i rezultate.
Prepoznaje primjere održivoga razvoja i njihovo djelovanje na lokalnu zajednicu.
Opisuje kako pojedinac djeluje na zaštitu prirodnih resursa.
- **DOBROBIT**
Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.- *ja i drugi (osobni razvoj), mentalno i socijalno zdravlje(zdravlje)
Razlikuje osobnu od opće dobrobiti.- građanski odgoj, poduzetništvo

Prepoznaje važnost očuvanje okoliša za opću dobrobit. /